

Läraren och lärandets villkor The Teacher and the Conditions of Teaching.

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LLV01A

Version: 5.3

Fastställd av: Institutionsstyrelsens kursplaneutskott 2010-05-11

Gäller från: VT 2010

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: För tillträde till kursen krävs att studenten är antagen till Lärarprogrammet 210 hp/270 hp

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Kunskap, lärande socialisation 15 hp

Delkursens innehåll lägger grunden till yrkesrollen, samt introducerar ett professionellt och vetenskapligt förhållningssätt till arbete i förskola och skola.

Delkursen behandlar innebörden av att vara lärare i förskola och skola samt de kompetenser som behövs för att klara de utmaningar som uppstår i det pedagogiska arbetet i förskolans och skolans vardag. De verksamhetsförlagda delarna i delkursen ger studenten möjlighet att utifrån ett ledar/lärarperspektiv ta ställning till sitt yrkesval.

Centrala begrepp i delkursen är:

- kunskap
- lärande
- socialisation
- lekens betydelse för lärande
- grupprocess
- literacitet
- svenska med kunskap om läs- och skrivinlärnings betydelse för barns och elevers kunskapsutveckling samt för den egna yrkesrollen

De centrala begreppen analyseras, problematiseras och diskuteras med utgångspunkt i den kommande yrkesrollen.

Utifrån olika teoretiska perspektiv, som betonar samspel mellan människor, ideologier och strukturer och utgår ifrån en helhetssyn på barn, skall innehållet problematiseras med avseende på kön, social, kulturell- och etnisk bakgrund samt belysas ur såväl individ- som gruppperspektiv.

Delkursen introducerar datorn som ett pedagogiskt verktyg i högskolestudier.

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion 15 hp

Delkursen belyser de faktorer som påverkar barns kognitiva och sociala utveckling samt samspelets och kommunikationens betydelse ur ett samhälleligt, kulturellt och didaktiskt perspektiv. Under delkursen ges studenten möjlighet att diskutera grunderna till förhållnings- och arbetssätt byggda utifrån teorier och forskning om barns utveckling och lärande. Vidare problematiserar delkursen olika kommunikativa former och gestaltningar med utgångspunkt såväl i ett allmänperspektiv för barn och vuxna som i ett för studenten individuellt perspektiv.

Centrala begrepp i delkursen är:

- människan som kulturbärare
- genusperspektiv
- barns utveckling och lärande
- människans olika kommunikationsformer
- språkets utveckling (lyssna, tala, läsa, skriva samt matematik som språk)
- språklig och kommunikativ medvetenhet
- IKT som kommunikationsverktyg
- estetiska och kreativa uttrycksformer
- matematik med kunskap om matematikens betydelse för barns och elevers kunskapsutveckling samt för den egna yrkesrollen

Mål

Delkurs 1: Kunskap, lärande, socialisation 15 hp

Studenten skall kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och socialisation
- använda, argumentera och positionera sig utifrån andras vetenskapliga texter
- redovisa grundläggande principer av grupprocesser
- redogöra för ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter av begreppet hållbar utveckling i relation till de olika styrdokumenterna för förskola och skola
- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i de olika styrdokumenterna och policytexterna för förskola och skola
- beskriva betydelsen av läs- och skrivinlärning för barns/elevers kunskapsutveckling
- redogöra för och problematisera teorier gällande läs- och skrivinlärning ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- redovisa teorier om lekens och kreativitetens betydelse för lärandet
- beskriva samspel mellan människor med avseende på kön, social, kulturell och etnisk bakgrund
- redogöra för lärares yrkesetiska principer och sekretess
- ta ställning till sitt yrkesval i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskola respektive skola
- använda intervjuer som ett vetenskapligt redskap för att söka, bearbeta, dokumentera och presentera kunskap om olika aspekter av lärarrollen
- använda IKT i studierna, dvs. skapa ett dokument med hjälp av ordbehandlingsprogram, kommunicera och publicera digitala dokument, hantera digitala filer samt spara dokument på olika lagringsmedier

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion 15 hp

Studenten ska efter delkursen kunna

- påvisa medvetenhet om många kommunikationsformer och exemplifiera formernas betydelse i mötet med barn och ungdomar
- redogöra för och problematisera teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- redogöra för några viktiga framsteg som haft betydelse för matematikens utveckling
- beskriva, motivera och värdera hur grundläggande matematiska begrepp kan introduceras för barn i yngre åldrar
- beskriva, motivera och värdera hur digitala läresurser kan introduceras för barn i yngre åldrar
- redogöra för och problematisera teorier gällande IKTstöttad undervisning ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- kommunicera genom digitala, kreativa och estetiska uttrycksformer och beskriva gjorda överväganden
- skriva och bearbeta en essä enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm, där olika perspektiv på en pedagogisk fråga som behandlats under terminen belyses
- använda observation som en vetenskaplig metod samt analysera och kritiskt granska processen

Undervisningsformer

Delkurs 1: Kunskap, lärande socialisation 15 hp

Studiegruppsarbete, föreläsningar, seminarier, workshops, verksamhetsförlagd utbildning samt yrkesdagbok.

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion 15 hp

Föreläsningar, studiegruppsarbete, seminarier och workshops samt enskilt skrivande i yrkesdagbok.

Undervisningen bedrivs på svenska.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Kunskap, lärande socialisation 15 hp

Kursen examineras genom studiegruppsarbete, enskild skriftlig tentamen med gruppbearbetning, enskilda skriftliga och muntliga redovisningar, muntlig gruppredovisning och verksamhetsförlagd utbildning genom obligatorisk närvaro samt uppfyllda mål enligt VFU kriterier för Allmänt utbildningsområde 1.

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion 15 hp

Litteraturseminarier, enskild skriftlig och muntlig tentamen, skriftlig och muntlig gruppexamination samt individuell skriftlig inlämningsuppgift med pedagogiskt ställningsstagande.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Delkurs 1: Kunskap, lärande, socialisation 15 hp

Mittutvärdering sker skriftligt och muntligt i grupp. Slututvärdering sker enskilt skriftligt via konferensverktyg.

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion 15 hp

Studenterna inbjuds till kursplanering före delkursstart. Utvärdering sker efter avslutad kurs. Kontinuerlig utvärdering sker under delkursens gång och synpunkter från studenterna beaktas vid utformningen av kursen.

Övrigt

Kursen ingår i Allmänt utbildningsområde i Lärarprogrammet.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2007-08-27.

Bilaga: Litteraturlista för Läraren och lärandets villkor (LLV01A)

Delkurs 1: Kunskap, lärande, socialisation, 15 hp

Litteratur

Alakoski, Susanna (2007). *Svinalängorna*. Stockholm: Bonnier. (259 s.)

Björkdahl Ordell, Susanne (2007). Vad är det som styr vilka etiska regler som finns? I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (s 21-28). Stockholm: Liber. (8 s.)

Boglund, Ann & Davidsson, Birgitta (2000). *Att skriva yrkesdagbok*. Skrift från Institutionen för pedagogik nr 5. Borås: Högskolan i Borås. (20 s.)

Colnerud, Gunnel (2007). När lärare mobbar och kränker eller sårar. I Thors, C. (red.). I Thors, Christina (red.). *Utstött – en bok om mobbing*. (s 127-134). Stockholm: Lärarförbundets förlag. (8 s.)

Dimenäs, Jörgen & Kihlström, Sonja (2007). Att undersöka utbildning och undervisning. I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (s 10-20). Stockholm: Liber. (11 s.)

Davidsson, Birgitta, Dimenäs, Jörgen & Kihlström, Sonja (2007). Intervju som redskap. I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (s 47-69). Stockholm: Liber. (23 s.)

Fast, Carina (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva: familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*. (Diss.) Institutionen för svenska språket, Uppsala Universitet. (kap 4, 6 och Summary; 60 s.)

Forsell, Anna (red.) (2005). *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber förlag. (350 s.)

Gannerud, Eva & Rönneberg, Karin (2007). *Att fånga lärarens arbete. Bilder av vardagsarbete i förskola och skola*. Stockholm: Liber. (192 s.)

Granström, Kjell (2007). Lärare som provoceras av elever. I Thors, C. (red.). *Utstött – en bok om mobbing*. (s 135-144). Stockholm: Lärarförbundets förlag. (10 s.)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet - en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber.

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära - utveckling, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur.

Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund (2006). *Yrkesetik i vardagen – ett fördjupningsmaterial*. (12 s.)

Myndigheten för skolutveckling (2007). *Att läsa och skriva - forskning och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (129 s.)

Renberg, Bo (2006). *Språkets mirakel: om tänkande, tal och skrift*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (9-132, 158-198; 163 s.)

Rosenberg, Marshall B. (2008). *Vi kan reda ut det! Hantera konflikter på fredliga och kraftfulla sätt*. Svensbyn: Friare Liv konsult. (31 s.)

Skolverket (2006). *Läroplan för förskolan - Lpfö 98*. Stockholm: Fritzes (15 s.)

Skolverket (2006). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet - Lpo 94*. Stockholm: Fritzes. (20 s.)

Skolverket (1994). *Bildning och kunskap: Särtryck ur läroplanskommitténs betänkande skola för bildning*. Stockholm: Skolverket. (85 s.)

SOU 2004:104 (2004). *Att lära för hållbar utveckling*. Stockholm: Fritzes. (Statens offentliga utredningar 2004:104) (s. 9-18) (10 s.)

Svedberg, Lars (2007). *Gruppsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (s. 7-175) (168 s.)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur. (231 s.)

Säljö, Roger (2005). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. (250 s.)

Delkurs 2: Tanke, språk och interaktion, 15 hp

Litteratur

Aas, Gro Hanne (2007). Normalfördelning av betyg - två exempel från Norge. I Petterson, Agneta (red.). *Sporre eller otyg: om bedömning och betyg*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. (12 s.)

Ahlström, Ronny (red.) (1996). *Matematik - ett kommunikationsämne*. 1. uppl. Göteborg: Institutionen för ämnesdidaktik, Göteborgs universitet. (Kap 1-4) (126 s.)

Berg, Lars-Erik (1992). *Den lekande människan: en socialpsykologisk analys av lekandets dynamik*. Lund: Studentlitteratur. (35-49; 14 s.)

Bergius, Berit & Emanuelsson, Lillemor (2008). *Hur många prickar har en gepard?: unga elever upptäcker matematik*. Göteborg: Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM). (133 s.)

Brodin, Marianne & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (120 s.)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2006). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrkets olika dimensioner utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt*. I Skrifter från Institutionen för pedagogik, Högskolan i Borås (nr 2: 2006). (kap 1-7, 9; 78 s.)

Dunkels, Elza (2009). *Vad gör unga på nätet?* 1. uppl. Malmö: Gleerups. (117 s.)

Evenshaug, Oddbjørn & Hallen, Dag (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. (kap 1-7, 9-10, 13-15, 17, 19; 317 s.)

Eriksson-Zetterquist, Ulla, Hansson, Henrik, Löfström, Mikael, Ohlsson, Östen & Selander, Martin (red.) (2006). *Ett möte med förhinder: om IT-satsningar i skolan*. Göteborg: Handelshögskolan. (237 s.)

Ihrskog, Maud (2006). *Kompisar och kamrater: barns och ungas villkor för relationsskapande i vardagen*. Diss. Växjö: Växjö universitet, 2006. Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:vxu:diva-517> (s. 9-15, 17-42, 43 s.)

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära- utveckling, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur. (kap 7-13, 127 s.)

Liberg, Caroline, Hyltenstam, Kenneth, Myrberg, Mats, Frykholm, Clas-Uno, Hjort, Madeleine, Nordström, Gert Z, Wiklund, Ulla & Persson, Magnus (red.) (2007). *Att läsa och skriva: forskning och beprövad erfarenhet*. [reviderad upplaga] Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (kap 1, 17 s.)

Lundahl, Christian (2007). Kunskapsbedömningens historia. I Petterson, Agneta (red.) *Sporre eller otyg: om bedömning och betyg*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. (s. 51-68, 18 s.)

Löwing, Madeleine & Kilborn, Wiggo (2002). *Baskunskaper i matematik: för skola, hem och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. (Kap 6-9, 154 s.)

Myndigheten för skolutveckling (2003). *Baskunnande i matematik*. Stockholm: Fritzes. Tillgänglig: <<http://www.skolutveckling.se/publikationer/>> (111 s.)

Myndigheten för skolutveckling. (2007). *Internationell forskningsöversikt kring IT i skolan*. (19 s.)

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2009). *Study on digital learning resources as systematic innovation- country case study report on Sweden*. Paris: OECD. Tillgänglig: <http://www.oecd.org/publicationanddocuments/0,3395,en_33873108_33873822_1_1_1_1_1,00.html> (20 s.)

Petterson, Agneta (red.) (2007). *Sporre eller otyg: om bedömning och betyg*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. (50 s.)

Renberg, Bo (2006). *Språkets mirakel: om tänkande, tal och skrift*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (9-132, 158-198; 163 s.)

Rosenberg, Marshall B. (2006[2004]). *Vi kan reda ut det!: hantera konflikter på fredliga och kraftfulla sätt : medling och konflikthantering med hjälp av Nonviolent Communication*. 2 tr. Svensbyn: Friare liv konsult. (31 s.)

Svedberg, Lars (2007). *Gruppsykologi : om grupper, organisationer och ledarskap*. 4., Lund: Studentlitteratur. (kap 8-20; 172 s.)

Vygotskij, Lev Semenovic (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos. (111 s.)

Wikström, Christina (2007). Subjektiva bedömningar och objektiva tolkningar. I Petterson, Agneta (red.). *Sporre eller otyg: om bedömning och betyg*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. (s. 21-36, 17 s.)

Åberg, Ann & Lenz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (152 s.)

Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärarens anvisningar.